

Hermann Barth, Odil Hannes Steck; *Exegete des Alten Testaments. Leitfaden der Methodik. Ein Arbeitsbuch für Proseminare, Seminare und Vorlesungen*. 8., neubearbeitete Auflage, Neukirchen—Vluyn 1978 Neukirchner Verlag, 8° ss. XIII, 145.

Każdą gałąź wiedzy pracuje, rozwija się i osiąga coraz lepsze wyniki dzięki wynajdywaniu, rozwijaniu, ulepszaniu i właściwemu zastosowaniu odpowiednich metod* badawczych i produkcyjnych. Przygotowując ogólnie studentów do pracy w dziedzinie biblijnej, podaje się im już we Wprowadzeniach czy Wstępach do Pisma św. historię egzegezy, opisuje się różne metody badań biblijnych, ale zazwyczaj bywa to czynione z konieczności raczej dość ogólnie i teoretycznie. W naszym polskim *Wstępie ogólnym do Pisma świętego* (Pallottinum 1973) próbowaliśmy z ks. J. Eachem dać bardziej praktyczne wskazówki i podać przykłady przeprowadzania badań najważniejszymi metodami egzegezy krytycznej, ale zostało to usunięte, aby nie rozsądzać ram całego tomu, bo wciąż dławimy się brakiem miejsca i musimy dostosować treść do ilości przeznaczonych ogólnie stronicek. Nie wiem, jak będzie sprawa wyglądała w drugim przygotowywanym wydaniu, bo już nie biorę w tym udziału, ale tęskniąc wciąż za praktycznym przewodnikiem dla studiujących i dla wykładowców, którym można posłużyć się na proseminariach, seminariach i przy innych okazjach, gdy przeprowadzać trzeba egzegezę, czymś jak Henryka Zimmermanna: *Metody historycznokrytyczne w Nowym Testamencie*, czymś obszerniejszym niż, zasadniczo też Nowy Testament, mającym na uwadze przewodnikiem wydanym przez ks. Kazimierza Romaniuka, chciałbym, dopóki nie wypracujemy własnej pozycji, zwrócić uwagę na publikację Bartha i Stecka, która w ciągu siedmiu lat doczekała się ośmiu wydań wciąż udoskonalanych i rozszerzanych oraz unowocześnianych. Dziełko niewielkie, a jakże bogate w informacje i pozytywne.

Po ogólnym naszkicowaniu metodologii pracy egzegety nad tekstem biblijnym i zapoznaniu z ogólną literaturą potrzebną w tej pracy i to nie wyłącznie niemiecką, ale o zasięgu ogólnoswiatowym, a więc przydatną również dla polskiego studenta przygotowującego pracę dyplomową (pomoc bibliograficzne, teksty i ich przekłady, leksykony, gramatyki, konkordancje, zarysy wiedzy biblijnej, wprowadzenia biblijne, hermeneutyka i metody egzegetyczne, realia biblijne, archeologia i geografia biblijna, dzieje i życie społeczne Izraela, środowisko starożytne, pojęcia egzegetyczne, teologia starotestamentowa, komentarze ważniejsze do ST, oraz technika pracy naukowej), następuje

w drugiej części gruntowne omówienie poszczególnych metod (krytyka tekstu, krytyka literacka, zagadnienia historii przekazywania tekstu, historii redakcji, historii form, dziejów tradycji, krytyka historyczna, reinterpretacje tekstu w dziejach i określenie sensu historycznego, by wreszcie w cz. IV przedstawić na konkretnym przykładzie z Rdz 28, 10—22, jak omówione badania egzegetyczne się warsztatowo przeprowadza. Do każdej metody podana jest osobno literatura uwzględniająca wprowadzenie, zasady i ogólny pogląd, możliwości dalszego rozwoju i pozycje krytyczne przeciwne oraz przeprowadzanie na przykładach w już opublikowanych pracach, a niekiedy także historia badań tą metodą przeprowadzanych. Czytelnik jest dokładnie pouczony w każdym wypadku czego ma się spodziewać po danej metodzie egzegetycznej, jak się do niej zabierać, jakie poszczególne kroki w niej czynić, do jakich wyników można dojść i wreszcie, jak osiągnięte wyniki krytycznie oceniać. W dodatku podano jeszcze dalszą literaturę, gdzie można sobie znaleźć inne przykłady wzorowego opracowania jakiegoś konkretnego tekstu metodą egzegetyczną przez znanych biblistów, egzegetów renomowanych.

Przestudiowanie tego podręcznika może wyrobić zmysł podejścia naukowego i prawidłowego zastosowania w egzegezie właściwego warsztatu nawet do trudnych miejsc biblijnych.

J. W. Roston